

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 226-1872)

Originalt emne

Arbejderforhold

Arbejderforhold/Arbejderforhold i Almindelighed

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 14. november 1872](#)
- 2) [Byrådsmødet den 30. januar 1873](#)
- 3) [Byrådsmødet den 6. februar 1873](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 14. november 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 226-1872)

Fra Inderisministeriet var modtaget et Cirkulaire af 11te October, hvori begjeres forskellige Oplysninger om Arbejderbefolkningens Vilkaar.

Byraadet vedtog til disse Oplysningers Erhvervelse at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, bestaaende af Borgmesteren, Kraiberg, Holm, Gamst og Schjødt, med Ret for Udvalget til at supplere sig med Medlemmer udenfor Byraadet, samt til at antage fornøden lønnet Assistance.

Resultatet af Oplysningerne vil i sin Tid være at fremlægge til offentligt Eftersyn i 8 Dage.

Uddrag fra byrådsmødet den 30. januar 1873 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 226-1872)

Fra det i Mødet den 14d November 1872 nedsatte Udvalg var modtaget en Indberetning om de af samme erhvervede Oplysninger angaaende Arbejderbefolkningens Vilkaar.

Byraadet vedtog med nogle Bemærkninger at tilstille Ministeriet de udfyldte Schemaer A. B. C. og lade Schemaerne B. og C. og et Uddrag af Schema A. henligge til offentligt Eftersyn i Henhold til den i Mødet den 14de November 1872 tagne Beslutning. (Se Nærmere Mødet den 6te Februar.)

Uddrag fra byrådsmødet den 6. februar 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 226-1872)

Man vedtog og underskrev følgende Skrivelse til Stiftamtet angaaende Oplysninger om Arbejderbefolkningens Vilkaar:

"Byraadet undlader ikke herved at tilbagesende de med Indenrigsministeriets Cirkulære af 11te Oktober f. A. fremsendte Schemaer, vedrørende Arbejderbefolkningens Vilkaar, i bevaret Stand, og skal tillade sig dertil at knytte følgende Bemærkninger:

I Henhold til Cirkulærets Bestemmelse derom har der først været udfærdiget Lister dels over de Arbejdsgivere, der drive Haandværk eller Fabriksdrift og som antoges dertil at anvende Medhjælpere, dels over de Arbejdsgivere, der antoges stadig at sysselsætte et Antal af mindst 20 Arbejdere. Disse Lister ere bilagte under nr. I. og V.

Overensstemmende med Bilag Nr. 1. har der af Schema A. været udsendt 360 Stykker. Alle Schemaer ere ikke modtagne tilbage, men af de tilbagemodtagne ere c. 70 Stykker lagte til Side, da de vare tilbageleverede uden at være udfyldte, enten fordi de vedkommende Haandværkere erklærede, at de ingen Arbejdere holdt, eller fordi de, dog kun i færre tilfælde, erklærede sig uvillige til at give de forlangte Oplysninger. Ikkun 263 Exemplarer ere modtagne tilbage i udfyldt Stand og fremdeles under Nr. II.

For at faa de udsendte Exemplarer af Schema A. saa godt udfyldte som muligt, havde man formaaet Byens Rodemestre til at ombære dem i Husene. Meningen var, at hvor de fandt Arbejdsgivere, som trængte til Hjælp med Hensyn til Udfyldningen, skulde de tilbyde deres

Tjeneste. Vi maa beklage, at Hensigten ikke er naaet. Selv af de 263 tilbagemodtagne Exemplarer ere de fleste udfyldte paa en lidet Fyldestgørende Maade, og navnlig beklage vi, at Oplysning om Arbejdernes samt deres Koners og Børns Bierhverv er saa aldeles ufyldestgjørende.

Skjønt Ministeriets Cirkulære ikke forlanger Oplysning om Daglejernes Vilkaar i Kjøbstæderne, har man dog forment, at det vilde have sin Betydning, om saadanne Oplysninger kunde tilvejebringes, dels fordi denne Klasse af Arbejdere her i byen ikke er saa lidt talrig, dels fordi det har vist sig, "at en betydelig Del af dem udfolder Bestræbelser, der ikke ere væsentlig forskellige fra Fabrikarbejdernes". Der har derfor været udsendt exemplarer af Schema A. til nogle af de Kjøbmænd, der i deres bedrift anvende Daglejere i større Omfang; men de fleste Exemplarer ere modtagne tilbage uden Paategning, og af de udfyldte Schemaer, der bilægges under Nr. III., lader der sig næppe med Paalidelighed uddrage andre Resultater end Arbejdslønnens Størrelse og Arbejdstiden.

Schema B. er affattet i den Grad beregnet paa Landboforholdene, at det er meget vanskeligt at udfylde det efter Kjøbstadforholdene. Ifølge de paa Schemaets Bagside givne Oplysninger vil det heller ikke have væsentlig Interesse for vor By. Det vedlægges under Nr. IV.

Schemaet C. har efter den under Nr. V. vedlagte Liste været udsendt til 28 Arbejdsgivere, som hver antoges at beskæftige 20 Arbejdere; men de fleste af dem have tilbagesendt Schemaet enten med Bemærkning om, at de ikke eller ikke stadig beskæftige 20 Arbejdere, eller at de ikke kunne give de forlangte Oplysninger, fordi de ere fuldkommen ubekjendte med, hvorledes deres Arbejdere leve i Hjemmet. Ikkun 11 Exemplarer ere tilbageleverede med Paategning, og deraf ere de fleste ufuldstændigt og ufyldestgjørende udfyldte. Dog have enkelte givet gode Oplysninger. De 11 Exemplarer vedlægges under Bilag Nr. VI.

Det af Byraadet selv under Bilag Nr. VVII. udfyldte Schema er udfyldt efter bedste Skjøn; men vi kunne ikke undlade at udhæve Vanskeligheden ved paa en tilfredsstillende Maade at udfylde et Schema, som for at give et paa de bestaaende Forhold baseret, virkeligt Resultat, maatte være grundet paa langt fuldstændigere Oplysninger om disse Forhold, end der foreligger eller vi have anset os berettigede til at fremtvinge. Saaledes havde nogle af de større Arbejdsgivere, der lønne deres Arbejdere bedst. holdt sig tilbage med at give Oplysninger, og Indvirkningen deraf paa Gjennemsnittet af Arbejdsfortjenesten er

umiskjendelig.

2 Exemplarer af Schema C. have været tilstillede Præsterne ved Domsognet og Frue Sogn og ere af disse udfyldte med hensyn til Ægteskabsforholdene. De vedlægges under Nr. VIII."

